

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DOPAD NOVELY SOUDNÍHO ŘÁDU Z ROKU 2009
NA PRŮBĚH DĚDICKÉHO ŘÍZENÍ A ROZŠÍŘENÍ
PRAVOMOCÍ NOTÁŘE – SOUDNÍHO KOMISAŘE**

Autor práce: Jana Vilímová
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná forma studia
Vedoucí práce: JUDr. Rudolf Hrubý
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Rudolfu Hrubému za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce a v neposlední řadě své rodině za podporu
a pochopení.

ABSTRAKT

VILÍMOVÁ, J. *Dopad novely soudního řádu z roku 2009 na průběh dědického řízení a rozšíření pravomocí notáře – soudního komisaře: bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013. 49 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Rudolf Hrubý

Klíčová slova: dědické řízení, notář – soudní komisař, nabyvatel, nový občanský zákoník, občanský soudní řád, pozůstalost, zůstavitel, usnesení.

Bakalářská práce pojednává o notáři jakožto soudním komisaři, o jeho práci při vyřizování pozůstalosti v dědickém řízení. Dále jaké změny přinesla novela OSŘ ohledně jeho práce a pravomocí, a zároveň je okrajově zmíněna historie vzniku notáře - soudního komisaře. Práce se dále zabývá průběhem dědického řízení po procesní stránce, a to nejen v teoretické rovině, ale zároveň se snaží přiblížit tuto problematiku v praxi. Tato práce dále okrajově zmiňuje, jaké právo lze využít v zemích EU, pokud by se dědictví projednávalo v některé z těchto členských zemích, respektive pokud by se některá pozůstalost nebo její část případně sám pozůstalý nacházely v některé z těchto zemí. V poslední kapitole jsou uvedeny dopady novel nového Občanského zákoníku a OSŘ na průběh dědictví.

ABSTRACT

VILÍMOVÁ, J. *The impact of the amendment to the Code of 2009 on the course of succession and extending the powers of a notary - Judicial Commissioner : Bachelor's thesis.* České Budějovice: The College of European and Regional Studies (VŠERS), 2013. 49 s. Supervisor of this thesis: JUDr. Rudolf Hrubý

Key words: succession, notary - a court commissioner, the acquirer, new civil code, the civil procedure code, the estate, the testator, resolutions.

This Bachelor's thesis deals with the notaries as judicial commissioners about his work when dealing with the estate in probate proceedings. Furthermore, what changes to the amendment to the Civil Procedure Code about his work and powers, and is marginally mentioned the history of Notary - court commissioner. The thesis focuses on the process of probate proceedings after the procedural aspect, not only at the theoretical level, but at the same time trying to approach this issue in practice. This thesis also mentions in passing, the law can be used in EU countries, if the inheritance discussed in some of these Member States, or if the estate or any part thereof or survivor found myself in one of those countries. The last chapter describes the impacts of amendments to the New Civil Code and Civil Procedure Code on the course of heritage.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA	10
2 REŠERŠE	12
2.1 Historie notáře – soudního komisaře	13
3 POSTAVENÍ SOUDNÍHO KOMISAŘE V DĚDICKÉM ŘÍZENÍ ..	14
3.1 Výkon funkce komisařů v řízení o dědictví	14
3.2 Manipulace s dědickými spisy, notářskými zápisy a jejich úschova.....	16
4 HMOTNĚPRÁVNÍ ČÁST	19
4.1 Dědická nezpůsobilost	20
4.2 Odmítnutí dědictví.....	20
4.2.1 Zřeknutí se dědického práva	21
4.2.2 Odmítnutí dědictví.....	22
4.2.3 Vzdání se dědictví	22
4.3 Přechod dluhů.....	23
4.4 Dědění ze zákona a dědění ze závěti	23
4.4.1 Dědění ze zákona.....	23
4.4.2 Dědění ze závěti	26
5 POSTUP SOUDNÍHO KOMISAŘE V DĚDICKÉM ŘÍZENÍ – PROCESNÍ ČÁST	28
5.1 Zahájení řízení a účastníci řízení.....	29
5.2 Evidence závětí a listin o ustanovení správce dědictví a předběžné šetření	29
5.3 Neodkladná opatření a součinnost.....	30
5.4 Správce dědictví	31
5.5 Zastavení řízení a vyrozumění o dědickém právu	32
5.6 Vyšetřování dědického práva a spor o aktiva a pasiva dědictví.....	33
5.7 Vypořádání společného jmění, konvokace věřitelů a přenechání dědictví věřitelům	33
5.8 Usnesení o dědictví a svolení soudu.....	34
5.9 Úkony po skončení řízení, likvidace dědictví a zpeněžení majetku.....	34
5.10 Rozvrh výtěžku, dodatečné pojednání dědictví, žaloby mimo dědické řízení	35
5.11 Vztah k cizině.....	36
5.11.1 Dědické právo v Evropské unii	36
6 DOPAD NOVELY OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU NA PRÁCI NOTÁŘE – SOUDNÍHO KOMISAŘE	44
6.1 Práce notáře před rokem 2009.....	44
6.2 Práce notáře po roce 2009	45
6.3 Dopad novely NOZ na dědění.....	46
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	50
Literární zdroje	50
Elektronické zdroje.....	51
Ostatní zdroje	51

ÚVOD

Lidský život je provázen nejen příjemnými událostmi, ale bohužel je spojen i s událostmi, které každého z nás hluboce zasáhnou. Mezi takové události patří i úmrtí blízkého člověka. Právě v těchto těžkých chvílích do našeho života vstupuje právo a my se setkáváme s dědickým řízením a zároveň s notářem v trochu jiné pozici, než jak jej známe například při sepisování listin v rámci občanského či obchodního práva. Zde se setkáváme s notářem, který je příslušným soudem pověřen jako soudní komisař a z této pozice je oprávněn vést dědické řízení až ke konečnému dědickému usnesení.

Právní úprava pravomocí notáře – soudního komisaře je poměrně přehledně obsažena v zákoně č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů tj. úplném znění. Přesto stále na straně účastníků dědického řízení není tato problematika všeobecně známá. Bakalářská práce je proto zaměřena na přiblížení této problematiky a podání srozumitelného vysvětlení pro použití v praxi.

Tato práce se tedy bude zejména zaměřovat na průběh dědického řízení po procesní stránce, a to nejen v teoretické rovině, ale pokusí se o přiblížení této problematiky v praxi. Bakalářská práce si klade za úkol stát se jakýmsi průvodcem občana – dědice celým dědickým řízením, připravit ho po praktické stránce jaké možnosti a jaká práva má v rámci dědického, a to vzhledem k tomu, že není možné se dožadovat právní porady a pomoci přímo u pověřeného notáře - soudního komisaře, kterému v tomto případě zákon neumožňuje poskytovat v rámci dědického řízení, kde je pověřen jako soudní komisař, právní pomoc.

Bakalářská práce nám přiblíží nejen základní pojmy, se kterými se občan bude v rámci dědického řízení setkávat, ale rovněž nám přiblíží i základní postupy a možnosti v rámci dědického řízení, a to nejen v případě, v němž je občan s průběhem dědického řízení srozuměn a souhlasí s ním, ale i v případě, kdy se domnívá, že dochází k poškození či ke zkrácení jeho dědického práva a dědického nároku.

Samozřejmě, že dědické právo je velice rozsáhlé a není možné v bakalářské práci popsat a vyřešit veškeré možnosti a všechna úskalí, se kterými se dědic v rámci dědického řízení může setkat. Samozřejmě, že snahou soudního komisaře je vést dědické řízení takovým způsobem, a to i přesto, že nemůže účastníkům poskytnout konkrétní právní pomoc, aby vypořádání mezi dědici nezapříčinilo do budoucna nějaké

spory mezi nimi nebo dokonce, aby nedošlo k situaci, že některé právní vztahy budou nejasné či nedořešené. Snahou bakalářské práce tedy bude nastínit alespoň základní problematiku a základní postupy v rámci dědického řízení, to je přiblížit dědické právo po procesní stránce.

Vzhledem k tomu, že Česká republika je součástí Evropské unie, je možné volně cestovat, pracovat ve všech 26 členských státech bez povolení a zároveň také existuje možnost kupovat nemovitosti. Práce nám přiblíží postup, jak jednat v mezinárodním (mezevropském) dědění. V práci je také okrajově zmíněno, jaké právo se uplatňuje při přeshraničním dědění na území EU, resp. jakého práva v kterém členském státě může dědic využít, protože ač má Evropská unie tendence veškerou legislativu sjednocovat, tak co se týče dědictví, je členským státům ponechána jejich „suverenita“, čili v každém státě probíhá řízení o dědictví odlišně.

První kapitola bakalářské práce stanoví cíl a uvádí metody použité k dosažení cíle a k seznámení se základními pojmy, se kterými se bude dále v bakalářské práci pracovat.

V druhé kapitole se seznámíme s důležitými pojmy, které jsou vysvětleny, s historií notáře – soudního komisaře a k jakým změnám během novel došlo.

Třetí kapitola je věnována postavení notáře - soudního komisaře v dědickém řízení s cílem definovat pověření notářů soudem dle předem stanovených podmínek tzn. od okamžiku pověření pravomocí ve věci provádět úkony v rámci dědického řízení, vydávat příslušná usnesení, jakož i vykonávat další administrativní činnost s tím související a vedoucí k ukončení dědického řízení, a to v mezích stanovených právními předpisy.

Čtvrtá kapitola se věnuje hmotněprávní části, vysvětlení pojmů dědické nezpůsobilosti, odmítnutí dědictví, přechodu dluhů na dědice, dědění ze zákona a ze závěti.

Pátá kapitola porovnává, rozebírá a rozkrývá postupy dědického řízení od počátku přidělení spisu soudnímu komisaři příslušným soudem, zaevidování dědického spisu do rejstříku vedeného soudním komisařem a další úkony nezbytné pro předvolání účastníků k předběžnému šetření až po kompletní ukončení a následné předání spisu k archivaci soudu na jeho spisovně spolu s předkládací zprávou. Taktéž je

zde vyjmenováno ostatních 26 členských států EU a jaké právo si mohou v těchto jednotlivých státech dědicové zvolit.

V šesté kapitole se porovnává dopad novely občanského soudního řádu na práci notáře – soudního komisaře s cílem poukázat na nové možnosti účastníků dědického řízení a zároveň definovat, jak novela zákona rozšířila pravomoci notáře – soudního komisaře.

Dílčím cílem bakalářské práce je přehled shrnutých poznatků a pohled na činnost notáře – soudního komisaře jako na činnost soudu. Také budou vybrány některé aktualizace - budoucí novela občanského zákoníku a s tím související změny, které nás čekají v roce 2014.

1 CÍL A METODIKA

Cílem bakalářské práce je vysvětlení průběhu dědického řízení se zaměřením zejména na možnost využití vydání pravomocného dědického usnesení soudním komisařem přímo při konečném dědickém jednání s účastníkem dědického řízení. To znamená, že účastník se vzdá práva odvolání přímo na místě při jednání a následně převezme pravomocné dědické usnesení, na jehož základě dědic vstupuje do práv a povinností zůstavitele k datu jeho úmrtí. Pravomocné dědické usnesení je tedy listinou konečnou a jedná se tedy o listinu, kterou se dědic prokazuje, že nabyl zůstavitelův majetek (v případě nemovitostí se tedy jedná o nabyvací listinu, v případě majetku movitého jde o listinu, na jejímž základě se zůstavitelův majetek „odblokovává“ a převádí se na dědice např. práva a povinnosti k účtům v bankách, převody vozidel u evidence motorových vozidel, uvolnění finančních prostředků na různých depozitech v nemocnicích nebo domovech důchodců apod.). Dalším důležitým cílem je shrnutí poznatků, jak již bylo uvedeno v úvodu, které souvisí s novelou občanského zákoníku chystanou v roce 2014 a která přináší mnoho relativně pozitivních změn v dědickém řízení.

Teoreticko – metodická analýza základního problému, který bude v bakalářské práci řešen, bude vycházet z právní úpravy pravomocí notáře – soudního komisaře. Ta je přehledně obsažena v zákoně č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, tj. úplném znění. Přesto stále na straně účastníků dědického řízení není tato problematika všeobecně známa. Neznalost a nesprávné pochopení mohou vést až k případným sporům mezi účastníky dědického řízení, které nakonec mohou vyústit v situaci, kdy účastníci nejsou schopni uzavřít dědickou dohodu a v tomto případě dojde k potvrzení nabytí dědictví dědicům dle jejich dědických podílů podle zákona (tj. všichni dědici nabývají spoluvlastnický podíl na veškerém aktivním i pasivním majetku zůstavitele, stávají se tedy spoluvlastníky na všech aktivních i pasivních věcech zařazených do soupisu zůstavitelova majetku) bez ohledu na skutečnost, zda dědic chtěl nabytí majetku v rámci dědického řízení či nikoliv, a problém ohledně vypořádání mezi dědici je odsunut k dalšímu řízení, které může skončit i případným sporem v občanskoprávním řízení, kdy soud za dědice musí rozhodnout, kdo je vlastníkem konkrétní věci.

Následně bude zkráceně zmíněno, jak je to s právem a jeho využitím v jednotlivých členských zemích Evropské unie, protože ne ve všech zemích je stejná právní úprava dědického práva a může dojít k situaci, že bude použito jiné (odlišné) dědické právo, než které platí např. ve státě, odkud pochází zůstavitel nebo dědicové, např. u dědění nemovitosti.

Dalším z vytyčených cílů, které se práce pokusí vysvětlit, je, jak již napovídá samotný název, dopad novely soudního řádu z roku 2009 na průběh dědického řízení a zároveň jaké pravomoci byly svěřeny do rukou notáře, jmenovaného jako soudní komisař.

Metodika práce se řídí všemi zásadami kladenými na odbornou práci.

Pro zpracování práce byl proveden bibliografický průzkum a celkové zhodnocení získaných informací.

Metody pro vytvoření této práce jsou definovány níže vč. uvedení citací.

Následuje závěr a seznam použitých zdrojů.

Práce dodržuje metodiku pro psaní bakalářských prací VŠERS.

V práci jsou řádně uvedeny citace dle normy ČSN ISO 690.

V bakalářské práci byly využity vědecké metody:

Historická – seznámení se s občanským soudním řádem a s dalšími zákony před novelizací.

Komparativní – neboli metoda srovnávací – tuto metodu využíváme při porovnání občanského soudního řádu před rokem 2009 a po jeho novelizaci.

Analýza – se zde uplatňuje při rozboru práv a povinností soudního komisaře a pozůstalých.

Indukce – úsudek, který zde směřuje od jednotlivých § občanského soudního řádu až k obecnému pojetí.

Dedukce – tato metoda byla využita při vyvozování nových závěrů a při navrhování nových § do občanského soudního řádu.

2 REŠERŠE

V této kapitole si vysvětlíme důležité pojmy – základní pojmy, které se opakují a s nimiž se setkává čtenář nejen v částech práce, ale také pozůstalý při vyřizování dědictví, a které jsou uvedeny v občanském soudním řádu z. č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů tj. úplném znění.

Občanský soudní řád – Občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“) v § 1 vymezuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků a výchova k zachovávaní a plnění zákonů a povinností. Je to prováděcí předpis, kterým se stanovují postupy soudu a účastníků.

Nový občanský zákoník – dále jen „NOZ“ je inspirován ze současných aplikovaných zahraničních úprav, a to především ze zákoníku německého, švýcarského, rakouského, italského a nizozemského.

Notář – je ten, kdo byl na návrh Notářské komory České republiky jmenován ministrem spravedlnosti do notářského úřadu.

Notář – soudní komisař je ten notář, který byl jako soudní komisař pověřen příslušným okresním soudem úkony v řízení o dědictví.

Dědictví – neboli pozůstalost, souhrn práv a závazků, které smrtí fyzické osoby přechází na její dědice, nebo jeho část, která připadla jednomu z dědiců, dědictví se nabývá smrtí zůstavitele.¹

Zůstavitel – osoba, jejíž práva, závazky popřípadě majetek v případě jeho smrti nebo prohlášením za mrtvého přechází na dědice. Jednodušeji lze také vyjádřit, že zůstavitel je osoba, která zemřela a zanechává po sobě nějaký majetek, event. práva a povinnosti, které může nabývat dědic/dědicové.

Nabyvatel – osoba, která je dědicem a nabývá nějaký majetek.

Závěť – poslední vůle, neboli postaru kšaft.

---

¹ MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo*, 3. vyd. Praha, 2007, s. 16.

Usnesení – forma rozhodnutí nějakého orgánu (v našem případě soudu).

Dědické řízení – je řízení o dědictví. Účelem dědického řízení je zejména autoritativní rozhodnutí o právních nástupcích.

2.1 Historie notáře – soudního komisaře

Novelou občanského soudního řádu došlo k podstatné změně postavení notářů jako soudních komisařů v řízení o dědictví. Stát ve snaze odlehčit soudům od extrémní a zatěžující agendy dospěl k závěru, že notáři jsou dostatečně odborně a morálně způsobilí a svěřil jim pravomoc rozhodovat ve věci. Institut notáře jako soudního komisaře byl zaveden do rakousko-uherského právního řádu Císařským patentem ze dne 21. května 1855 číslo 94 ř. z. (říšského zákoníku), jímž se předepisuje a dnem 1. srpna 1855 uvádí v účinnost nový notářský řád. V XIII. hlavě tohoto předpisu byly svěřeny notáři jako soudnímu komisaři taxativně vyjmenované úkony v nesporném řízení, zejména pak všechny úkony potřebné pro vydání odevzdací listiny pozůstalostním (okresním) soudem. V tomto postavení pomocného orgánu soudního (jak soudní komisaře označil v § 5 zákon č. 100 Sb. z. a n./1931 o zásadních ustanoveních řízení nesporného), tedy s vyloučením jakékoli pravomoci rozhodovací, působili notáři až do doby zestátnění notářství zákonem č. 116/1951 Sb., o státním notářství, který nabyl účinnosti 1. ledna 1952. Od tohoto okamžiku byla svěřena státním notářstvím nejprve z pověření soudu a od 1. 1. 1955 zákonem č. 52/1954 Sb., kterým se rozšiřuje působnost státních notářství, pravomoc projednávat dědictví a rozhodovat s účinky soudního rozhodnutí. Zrušení státních notářství k 1. 1. 1993 zákonem č. 264/1992 Sb. a vydání zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, znamenala nejen obnovu svobodného notářství, ale také ve svém důsledku znovuzavedení institutu soudního komisaře. Zákon č. 263/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád, upravil postavení soudního komisaře obdobné tomu před 155 lety, tedy „pomocného orgánu soudního“ bez rozhodovací pravomoci s výjimkou rozhodnutí, kterými se upravuje vedení řízení.²

---

² HOUDEK, I. *Ad notam – časopis českého notářství. Úvodník*, [č.4, 2010], [online]. [cit. 21.12.2012]. Dostupné z WWW: <http://www.nkcr.cz/doc/adnotam/2010_4.pdf>.

3 POSTAVENÍ SOUDNÍHO KOMISAŘE V DĚDICKÉM ŘÍZENÍ

Novela občanského soudního řádu zákonem č. 7/2009 Sb., účinná od 1. 7. 2009, změnila podstatným způsobem postavení notářů v rámci českého soudnictví. Totiž to, že notáři jako soudní komisaři rozhodují jménem soudu v první instanci, nepochybně posiluje jejich prestiž. S tím ale souvisí i skutečnost, že se zvyšuje notářova osobní i hmotná odpovědnost. Tím se stala dědická řízení rozsáhlejší ve smyslu pracnější, a to nejen kvůli zvýšené a důslednější kontrole obsahu vypracovávaných listin, ale i kvůli dalším povinnostem, které tu vznikly a které převzali notáři - počínaje doručováním a konče tzv. porozsudkovou agendou. Zásadní výhodou pro účastníky řízení po této nové procesní úpravě je možnost ukončit dědické řízení při jednání vyhlášením a doručením konečného usnesení. Oproti tomu je však tato výhoda podmíněna jistým nátlakem na zrychlení a zároveň na kvalitu práce notáře a jeho pracovníků a to bez jakéhokoliv vlivu na výši odměny (platu) notáře. Totiž předpis č. 196/2001 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, kterou se stanoví odměna notáře jako soudního komisaře, totiž jaksi zůstala beze změn.

3.1 Výkon funkce komisařů v řízení o dědictví

Z příslušných ustanovení občanského soudního řádu vyplývá, že:³

- Notáři se sídlem v obvodu okresního soudu jsou rovnoměrně pověřováni úkony v řízení o dědictví podle rozvrhu, který je vydán na návrh příslušné notářské komory předsedou krajského soudu na každý kalendářní rok.
- Soud může odejmout věc pověřenému notáři, jestliže přes předchozí upozornění způsobí zbytečné průtahy v soudním řízení. Soud pak pověří úkony v řízení o dědictví jiného notáře podle rozvrhu práce. Odnětí věci není soudním rozhodnutím.
- Jestliže v souladu se zvláštním předpisem bude ustanoven jako zástupce notáře notářský kandidát, považuje se za notáře pro účely tohoto zákona po celou dobu

---

³ SCHELLE, K., SCHELLEOVÁ, I., *Právní služba*. 2. vyd. Praha, 2005, s. 52.

zastupování za notáře. Soud však rozhodne o odměně a náhradě hotových výdajů notáře, kterého tento zástupce zastupuje.

- Notář připraví všechny potřebné podklady pro vydání usnesení soudu, návrhy na usnesení soudu a vyúčtuje svou odměnu a hotové výdaje.
- Notář má právo podat odvolání proti výroku o odměně a hotových výdajích.

Z dalších právních předpisů pro notáře vyplývá, že:⁴

- Po provedených příslušných úkonech pověří soud notáře, aby jako soudní komisař provedl úkony o dědictví.
- Je-li u soudního komisaře uložena závěť, soudní komisař zjistí stav a obsah závěti. O tomto sepíše protokol a připojí ověřený opis závěti nebo její ověřenou kopii.
- Originál závěti nebo ověřený opis notářského zápisu o závěti zašle tento soudní komisař nebo notář, samozřejmě až po zjištění stavu a obsahu závěti, soudu, který jej uloží do sbírky prohlášených závětí.
- V případě, že se soudní komisař v průběhu řízení dozví o tom, že zůstavitel pravděpodobně zanechal závěť, provede šetření za účelem vypátrání místa jejího uložení nebo osoby, která ji má v držení, a tu vyzve, aby mu závěť neprodleně odevzdala.
- Bylo-li v průběhu řízení zjištěno, že zůstavitel zanechal několik závětí, které nejsou totožné, je třeba zjistit stav a obsah všech. Jsou-li totožné, sepíše o stavu a obsahu závěti jen jeden protokol, ve kterém uvede počet jejich vyhotovení.
- Soudní komisař zjistí stav věci a obsah takové listiny, o jejíž povaze jako závěti má pochybnosti, jestliže ten, kdo ji předložil, prohlásí, že v listině je obsažena závěť zůstavitele.
- V rámci neodkladného opatření může soudní komisař vyzvat toho, kdo má u sebe věci pravděpodobně náležící zůstaviteli, klíč od bytu zůstavitele, od jiných místností nebo prostor nebo osvědčení o technickém průkazu motorového vozidla či jinou listinu umožňující používání předmětu z dědictví, aby uvedenou věc složil do úschovy u soudního komisaře.

---

⁴ SCHELLE, K., SCHELLEOVÁ, I., *Právní služba*. 2. vyd. Praha, 2005, s. 53.

- Dotýká-li se neodkladné opatření důležitých zájmů účastníků nebo týká-li se třetích osob, anebo byla-li žádost bezvysledná, rozhodne o neodkladném opatření usnesením, které doručí všem, jichž se týká. Neodkladné opatření zajištěním motorového vozidla a jiných věcí, jichž lze užívat jen na základě úředního osvědčení, se provede uložením příslušných úředních dokladů, popřípadě klíče do úschovy u soudního komisaře.

3.2 Manipulace s dědickými spisy, notářskými zápisy a jejich úschova

Matrika vyhotoví úmrtní list a předloží příslušnému soudu. Příslušný okresní soud založí dědický spis, zapíše do své evidence pod svým jednacím číslem (praktika OS Příbram 25 D číslo/rok/), pověří příslušného notáře jako soudního komisaře a předá mu dědický spis. Notář jako soudní komisař zaeviduje přidělený spis ve svém rejstříku a přidělí mu své jednací číslo (praktika v Příbrami Nd číslo/rok). Spisy jsou uloženy po dobu projednávání dědického řízení u soudního komisaře, který po ukončení dědického řízení vrací spis příslušnému okresnímu soudu k založení na spisovnu tohoto soudu.

Účastníci, jejich zástupci a právní nástupci mohou nahlížet do spisů a činit si z nich výpisy a opisy. Notářský řád upravuje manipulaci se spisy, notářskými zápisy a jejich úschovu jen rámcově, podrobnější úpravu ponechává notářskému kancelářskému řádu. Notářský řád se soustřeďuje pouze na úpravu otázek, které se dotýkají zájmu účastníků i třetích osob. Nahlížet do spisů mohou účastníci řízení, jejich právní zástupci, obecní zmocněnci, zákonní zástupci nebo opatrovníci účastníka, dále i další osoby, pokud prokážou právní zájem. Dále mohou do spisu nahlížet soudní znalci, kteří vypracovávají znalecké posudky. Výpisy a opisy spisů mohou činit i jiné osoby, než jen účastníci řízení, jen tehdy, jsou-li pro to vážné důvody a oprávněné zájmy účastníků tím nemohou být dotčeny.

Postavení soudního komisaře

Notář je dle § 127 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku úřední osoba při provádění úkonů v řízení o dědictví jako soudní komisař.⁵

A dle § 38 OSŘ:

„(1) Soud pověří notáře, aby jako soudní komisař za odměnu provedl úkony v řízení o dědictví.

(2) Z úkonů podle odstavce 1 jsou vyňaty žádosti o poskytnutí právní pomoci v cizině a soudní rozhodnutí, ledaže jde o usnesení, kterými se upravuje vedení řízení.

(3) Úkony notáře, které provedl jako soudní komisař, se považují za úkony soudu.

(4) Pověření není soudním rozhodnutím.“

Pořádkové opatření

Sem lze také zařadit pořádkové opatření, které může notář jakožto soudní komisař využít, pokud by někdo snad chtěl „věc“ zdržovat, a které vyplývá z Občanského soudního řádu, a tj. tomu, kdo hrubě ztěžuje postup řízení zejména tím, že se nedostaví bez vážného důvodu k soudu nebo neuposlechne příkazu soudu, nebo kdo ruší pořádek, nebo kdo učinil hrubě urážlivé podání anebo nesplnil svoji zákonnou povinnost, může uložit předseda senátu usnesením pořádkovou pokutu do výše 50 000 Kč.

Uloženou pořádkovou pokutu může předseda senátu = soudní komisař dodatečně, a to i po skončení řízení, prominout, jestliže to odůvodňuje pozdější chování toho, jemuž byla uložena⁶, dle ustanovení § 53 OSŘ může soudní komisař využít předvedení dle § 52 OSŘ, a to:

„(1) V případě, že se předvolaný bez omluvy nedostaví k výslechu nebo ke znalci, může ho předseda senátu dát předvést, jestliže o možnosti předvedení předvolaného poučil. O předvedení rozhodne usnesením, které se předvolanému doručí při předvedení.

---

⁵ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní zákoník 2010*. Praha, 2010, s. 238.

⁶ SÚKENÍKOVÁ, A.. *Aktualizace k zákonům II/2009*. Český Těšín, 2009, s. 18.

(2) O předvedení požádá soud Policii České republiky; jde-li o nezletilého, požádá soud Policii České republiky o předvedení jen tehdy, nelze-li předvedení zajistit jinak. O předvedení vojáků v činné službě a příslušníků ozbrojených sborů požádá soud jejich velitele, popřípadě příslušný služební orgán.

(3) Náklady předvedení hradí ten, kdo je předváděn. Usnesením o tom rozhodne předseda senátu na návrh toho, kdo předvedení provedl.“

4 HMOTNĚPRÁVNÍ ČÁST

Již narozením získává člověk základní práva a svobody, které jsou nezadatelné, nezczitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.⁷

Smrt lidského jedince spadá do tzv. jiných právních skutečností, díky kterým vzniká vlastnické právo – v tomto případě nabývají vlastnického práva k nějaké pozůstalosti zůstavitelovi dědicové. K nabytí tohoto práva (vlastnického) není zapotřebí dalšího autoritativního rozhodnutí státního orgánu, protože jak vyplývá z § 460 Občanského zákoníku, dědictví se nabývá zůstavitelovou smrtí.⁸

V Listině základních práv a svobod v článku 11 je uvedeno, že každý má právo vlastnit majetek, jehož dědění se zaručuje.⁹

Majetek se rozumí aktiva plus pasiva, aktiva tedy jmění se rozdělují na nemovitý a movitý majetek, kdy do movitého majetku patří nejen věci, ale také všechna práva, jejichž směnná hodnota je penězi vyjádřitelná – lze vyčíslit, jakož i práva s peněžitým plněním. Pasiva dědictví jsou veškeré dluhy a srážky zůstavitele (zejména náklady zůstavitelova pohřbu a náklady na léčení, dnes regulační poplatky), dále jeho veškeré závazky ze smluv na základě rozsudku či rozhodnutí státních úřadů.

Co se týče dědění jako procesu, jedná se především o přechod zůstavitelova majetku. Zanechá-li však zůstavitel nějaká aktiva, pak zároveň ruku v ruce s nimi zatěžují dědice i pasiva, jak je uvedeno výše.

Zůstavitelovy dluhy sledují osud zanechaného majetku, neboť to byl právě zůstavitelův majetek, který za života tohoto zůstavitele svým způsobem zaručoval věřitelům určitou jistotu v zajištění - uspokojení jejich pohledávek za zůstavitele. Jejich zájmy výměnou dlužnických subjektů nemohou a nesmí být ohroženy.¹⁰

---

⁷ ZOUBEK, V. *Právověda a státověda. Úvod do právního a státovědního myšlení*. Plzeň, 2010, s. 103.

⁸ FIALA, J., KINDL, M. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. I. díl. Praha, 2009, s. 414.

⁹ ČESKO. Úplné znění č. 612. *Listina základních práv a svobod*. Ostrava, 2008, s. 17.

¹⁰ MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo*. 3.vyd., Praha, 2007, s. 17.

4.1 Dědická nezpůsobilost

Jedná se o určité těžké poklesky k dědění povolané osoby vůči zůstaviteli a jeho rodině, pro které by bylo nespravedlivé a v rozporu s dobrými mravy, aby se jí mělo z dědictví cokoli dostat. Pro dědickou nezpůsobilost může být dědění vyloučeno jak ze zákona, tak ze závěti. Zákon právní úpravou dědické nezpůsobilosti chce suplovat zůstavitelem neprojevenou vůli vyloučit nehodného dědice z dědění, jakož i prosadit hledisko dobrých mravů postihem toho, kdo si nezaslouží podílet se na výhodách plynoucích z dědického nástupnictví.

Důvody dědické nezpůsobilosti lze zařadit do dvou skupin. Jedná se o:¹¹

- Spáchání úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho manželce, dětem nebo rodičům.
- Zavrženíhodného jednání proti projevu zůstaviteli poslední vůle.

4.2 Odmítnutí dědictví

Smrtí zůstavitele nezůstane jeho majetek bez nástupce do jeho práv a povinností. Jeho nástupcem se stane zůstavitelův dědic, v posledním případě stát. Je možné, že zůstavitelův dědic o smrti zůstavitele ani neví, nebo mu není známo, že by mohl být zůstavitelův dědic. Povolaný dědic se totiž nemusí nechat vmanipulovat do postavení, o které nestojí. Nelze mu upřít nezadatelné právo projevit i při této příležitosti svou svobodnou vůli a dát tak najevo, zda je s uvedeným přechodem práv a povinností, co se jeho osoby týče, srozuměn či nikoliv.

Povolaný dědic má být vyrozuměn o dědictví a samozřejmě poučen o možnosti dědictví se do jednoho měsíce od vyrozumění vzdát - odmítnout ho, nebo naopak přijmout, jakožto i o právních následcích odmítnutí či neodmítnutí dědictví. Tohoto vyrozumění a poučení se mu má dostat od soudního komisaře v rámci dědického řízení. Lhůta může být ve výjimečném případě prodloužena, ale to jen ze závažných důvodů. (např. dědic se nachází v zahraničí).

---

¹¹ MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo*. 3. vyd., Praha, 2007, s. 25.

Neučiní-li dědic, který byl o svém dědickém právu řádně poučen a vyrozuměn soudním komisařem, kterému byla „věc“ svěřena, tzv. odmítnutí, a to do jednoho měsíce od vyrozumění, hledí se na něho po marném uplynutí lhůty stejně, jako kdyby prohlásil, že dědictví neodmítá¹², respektive že dědictví přijímá, s čímž souvisí i přechod dluhů na pozůstalé, pokud nějaké dluhy vůči věřitelům existují.

Účinky současného odmítnutí dědictví jsou v novém občanském zákoníku rozčleněny do tří samostatných kapitol upravených §1484 až §1490, a to zřeknutí se dědického práva, odmítnutí dědictví a vzdání se dědictví. Současná právní úprava ale zatím možnost zřeknutí se dědictví nepřipouští, to znamená, že dědic se nemůže předem zříci svého dědického práva a musí po zůstavitelově smrti dědictví buď přijmout, nebo odmítnout. Právě proto je změna velmi pozitivně vnímána, což si vysvětlíme na příkladu dále.

4.2.1 Zřeknutí se dědického práva

Zřeknutí se dědického práva je jedním z institutů odmítnutí dědictví, jak bylo uvedeno výše, který se ve svém kontextu navrácí jakoby zpět ke stavu před přijetím socialistického občanského zákoníku z roku 1964. Umožňuje vzdát se práva na pozůstalost ještě za života zůstavitele, tzv. *inter vivos* – za života, tím, že se uzavře smlouva formou veřejné listiny se zůstavitelem. Zřeknutí se dědictví považovala tehdejší judikatura za neodvolatelné. Započítání darů jako dědický podíl se v reálu ukazuje jako málo flexibilní a efektivní řešení. V dědickém řízení se k němu přihlíží pouze na návrh účastníků a to většinou vede ke zdoluhavým sporům mezi dědici. Zřeknutí se práva je účinné, na rozdíl od odmítnutí dědictví, i vůči právním nástupcům tohoto dědice, který se zřekl dědictví již za svého života (protože jemu se s největší pravděpodobností už dostalo jiného plnění za jeho života, které může přejít dále na jeho dědice). Zavedení zřeknutí se dědického práva je velmi kladně vnímáno nejen odbornou, ale i širokou veřejností, jelikož povede k vypořádání případných dědických sporů již za zůstavitelova života. Zřeknutí se dědictví bude navíc praktické i v případech, kdy zůstavitel za svého života zvýhodní nějakého z případných dědiců. Například když zůstavitel bude mít tři děti, jednomu z nich za svého života daruje

---

¹² MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo*. 3. vyd., Praha, 2007, s. 29.

pozemek, přičemž zbylé dvě děti nedostanou nic, ale chce je spravedlivě podělit a také předejít případným sporům o dědictví po své smrti. S obdarovaným uzavře smlouvu o zřeknutí se dědictví. Po smrti nebude nutné dělat zápočet daru na dědický podíl, protože ten již byl vyřešen za života zůstavitele a zakotven ve smlouvě o zřeknutí se dědictví.

Potomek se může zříci buďto celého podílu, nebo se může zříci pouze práva na povinný podíl. Pokud se vzdá pouze práva na povinný podíl, pak může v případě dědění ze zákona ještě dědit. Nicméně, ani zřeknutí se práva na povinný díl nezbavuje potenciálního dědice práva na zaopatření dle § 1665 nového Občanského zákoníku, pokud jsou splněny dané podmínky.

Pokud zůstavitel uzavře smlouvu o zřeknutí se dědického práva před 1. lednem 2014 a zemře-li až po 1. lednu 2014, bude se taková smlouva považovat za platnou (§ 3071 nového Občanského zákoníku), i když ji dnešní právní úprava nepřipouští. Zřeknutí se dědického práva bude možné učinit i ve prospěch třetí osoby dle nového Občanského zákoníku. V současné právní úpravě není možné se zříci svého dědického práva, není možné tedy se ani zříci ve prospěch jiného.

4.2.2 Odmítnutí dědictví

Úprava samotného odmítnutí dědictví je v novém občanském zákoníku velmi podobná současné právní úpravě, jedná se zvláště o formu, lhůty, úpravu zastupování, bezpodmínečnosti, neodvolatelnosti a povinnosti soudu poučit dědice o jeho právu dědictví odmítnout. Jedinou podstatnou změnou je samozřejmě právo neopomenutelného dědice, dědictví odmítnout s výhradou povinného dílu. V praxi se nejspíše nebude jednat o často se vyskytující případ.

4.2.3 Vzdání se dědictví

Vzdání se dědictví je v současné legislativní úpravě nahrazeno uzavřením dědické dohody, která je i v nové legislativě zachována. Avšak zákonodárce se přesto rozhodl tento institut nazvat ustanovením, jak již zmiňuje samotný název „vzdání se dědictví“. Dědic, který dědictví neodmítne, ale zároveň jej „nechce“, se může na základě tohoto ustanovení vzdát dědictví ve prospěch ostatních dědiců. Na rozdíl od odmítnutí dědictví má vzdání se dědictví i účinky pro potomky zůstavitele. Vzdání se dědictví však nezbavuje povinnosti splnit přání a příkazy vyplývající ze zůstavitelovy závěti.

V případě dědické dohody je třeba uzavřít o majetku, který nově vyšel najevo, novou dědickou dohodu. Naproti tomu pro případ vzdání se dědictví se vztahují účinky tohoto prohlášení i na majetek, který bude teoreticky nově objeven.

Příklad: Dědicové jsou tři sourozenci, z nichž jeden žije trvale v zahraničí, přičemž má z podnikání velmi slušné příjmy a nemá zájem o velký dům, protože spoluvlastnický podíl pro něj nemá větší hodnotu. Vzdá se tedy dědictví ve prospěch ostatních dědiců, kteří mají k tomuto domu hlubší vztah. Toto vzdání se ale bude vztahovat i na veškerý majetek objevený v budoucnu.

4.3 Přechod dluhů

Přechod dluhů představuje opačnou stranu majetkového prospěchu, kterého se dědici při této příležitosti ziskem zůstavitelova majetku dostává. Jestliže při dědění nabývá dědic majetkových práv zůstavitele bez rozdílu, jsou-li mu tato práva známa či nikoliv, vstupuje tak zároveň chtě nechtě, vědomě či nevědomě do zůstavitelova postavení dlužníka. K tomu dochází již ke dni smrti.

Co se týče dluhů přecházejících na dědice, týká se to jen dluhů soukromoprávní povahy, které v době smrti zůstavitele jej zavazovaly, pokud jeho smrtí nezanikly. Nepatří k nim závazky či dluhy, jejichž obsahem bylo plnění, které mělo být provedeno zůstavitelem osobně. Smrtí zaniká závazek vyživovací povinnosti, ale nezaniká závazek povinnost uhradit nedoplatky na tomto výživném. Zaniká povinnost zhotovení díla, ale nezaniká povinnost vrátit materiál nebo předem zaplacenou zálohu.¹³

Závazkovým vztahem se rozumí právní vztah, ze kterého věřiteli vzniká právo naplnění od dlužníka a dlužníkovi tím vzniká povinnost závazek splnit.¹⁴

4.4 Dědění ze zákona a dědění ze závěti

4.4.1 Dědění ze zákona

Klasickým systémem při roztřídění příbuzenstva z hlediska dědického nástupnictví ze zákona odpovídajícím přirozeným vzájemným vztahům mezi generacemi

---

¹³ MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo*. 3.vyd., Praha, s. 32-35.

¹⁴ FIALA, J., KINDL, M. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. II. díl. Praha, 2009, s. 867.

je systém parentelní, doplněný principem reprezentace, což znamená vstup vzdálenějších potomků na uvolněné místo jejich předka, bližšího potomka v poměru k zůstaviteli.

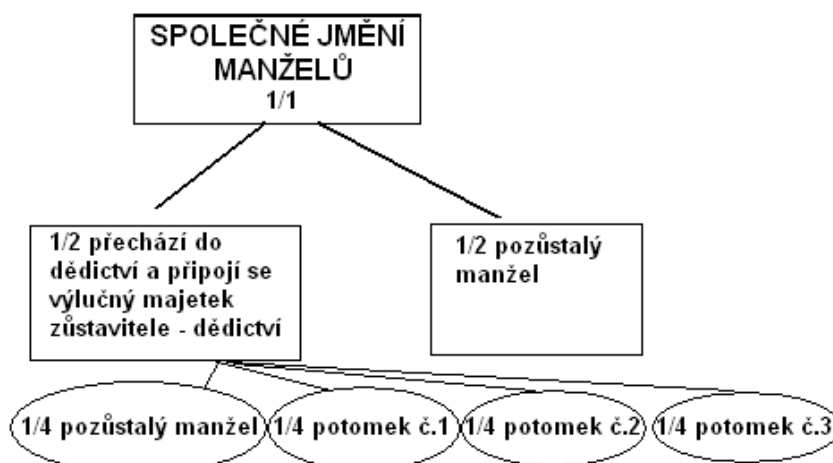
Dědění ze zákona se dělí takto:

1. Skupina – manžel/ka a děti zůstavitele (stejným dílem)
2. Skupina – nejsou-li děti, pak manžel + osoby ve společné domácnosti, a to i registrovaní partneři, rodiče zůstavitele
3. Skupina – není-li manžel/partner ani rodiče, pak osoby ve společné domácnosti, sourozenci, synovec/netež zůstavitele
4. Skupina – prarodiče a jejich děti (tj. strýcové/tety zůstavitele)

Názorně si to ukážeme na pomocných grafech, z kterých je jednoznačné, jak která skupina a který dědic dědí, resp. jaké procento – podíl z dědictví by dědicovi náležel.

Zemře jeden z manželů, a protože za svého života nashromáždili společně majetek nazvaný „společné jmění manželů“, z něhož je právě polovina každého z manželů, pak ta jedna polovina, která přechází do dědictví společně s výlučným majetkem zůstavitele, je rozdělena na stejné díly mezi manžela a děti – všichni stejným dílem.

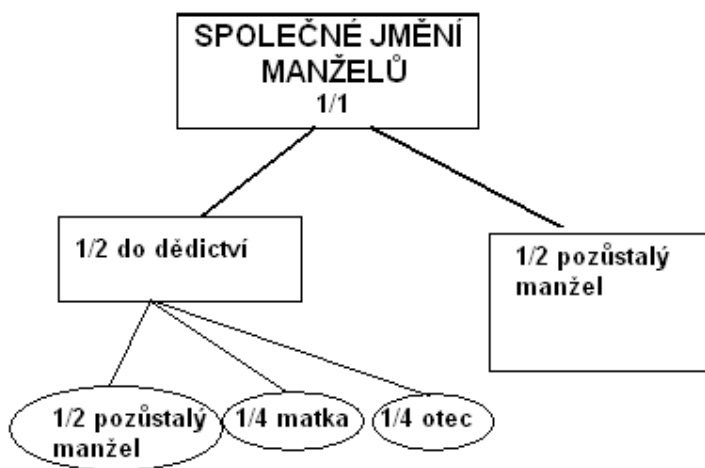
Skupina první by vypadala například takto:

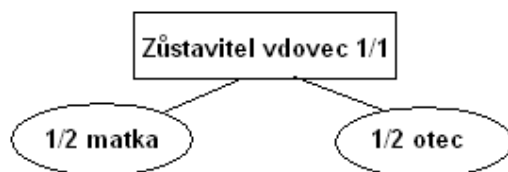

Pokud zůstavitel neměl děti, přichází na řadu druhá dědická skupina, což jsou, jak je výše uvedeno, rodiče zůstavitele, pozůstalý manžel/partner a osoby ve společné domácnosti, zde je manžel zákonem zvýhodněn, dědí nejméně jednou polovinou a ostatní dědí rovným dílem.

Druhá skupina by vypadala takto:

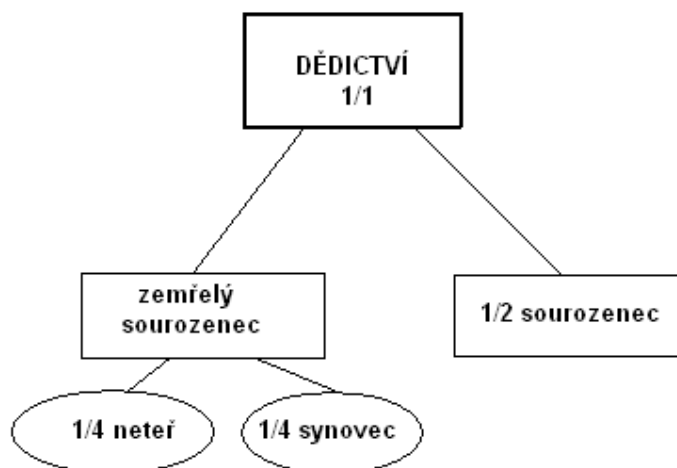

nebo:

Pokud zemřelý je bezdětný, nemá manžela ani rodiče, pak nastupuje na řadu třetí dědická skupina, tj. sourozenci a za zemřelé sourozence jejich děti – neteř/synovec zůstavitele a osoby ve společné domácnosti.

Graficky bychom to mohli znázornit například takto:

Pokud některý ze sourozenců zůstavitele již také zemřel, pak ale jeho díl přechází na jeho děti, tedy na zůstavitelovy neteře a synovce.

Pokud nedědí nikdo z předešlých tří skupin, dědí ve čtvrté skupině prarodiče zůstavitele a jejich děti (strýcové/tety).

Pokud zůstavitel nezanechal dědice ze závěti ani ze zákona, připadá dědictví státu (stát nedědí, dědictví mu připadá).

4.4.2 Dědění ze závěti

Třebaže o dědictví nástupnictvím je v podstatě postaráno zákonem, nemůže to v žádném případě znamenat, že by tím byla zůstaviteli odepřena možnost prosadit v tomto ohledu svou vlastní vůli. Může ji při zachování předepsaných náležitostí projevit závětí.

Zůstavitel by při sepisování závěti mohl být veden myšlenkou založit dědické nástupnictví odchylně od abstraktního modelu uváděného v zákoně, a to tak, že by povolal za dědice někoho jiného, anebo sice tytéž osoby, kterým by dědictví připadlo při zákonné dědické posloupnosti, ale v jiných podílech, nebo k jednotlivým hodnotám zděděného majetku. Toto je činěno z toho důvodu, aby mezi dědici nedošlo k případným neshodám. Určitým kritériem z pohledu zůstavitele může být i to, aby skladba určitého majetku, která skončí v rukou určitého dědice, si zachovala jakousi celistvost, potažmo hodnotu.

Zůstaviteli se v závěti naskýtá možnost zřídit nadaci, zatížit nemovitost věcným břemenem ve prospěch spoludědice, dát příkaz k započtení na dědický podíl, co některý z dědiců za života zůstavitele od něho bezúplatně obdržel.¹⁵

Závěť není v současné době pro dědice závazná, ti se mohou od listiny odchýlit, majetek zůstavitele si tak mohou mezi sebe rozdělit jiným způsobem. Závěť má tedy hlavně význam, pokud zůstavitel nezanechal žádné dědice ze zákona v žádné skupině nebo dědické skupině nebo zanechal dědice ze zákona, ale až v dalších skupinách. Ti ovšem nemohou uplatnit nároky neopomenutelných dědiců, jako by mohli přímí potomci.

---

¹⁵ MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo*. 3.vyd., Praha, s. 51-57.

5 POSTUP SOUDNÍHO KOMISAŘE V DĚDICKÉM ŘÍZENÍ – PROCESNÍ ČÁST

Náležitosti usnesení o dědictví jsou stanoveny v občanském soudním řádu. Ve smyslu § 167 odst. 2 občanského soudního řádu, není-li stanoveno jinak, se na usnesení přiměřeně užije ustanovení o rozsudku. Podle § 157 odst. 1 občanského soudního řádu se v písemném vyhotovení rozsudku musí uvést „přesné označení účastníků a jejich zástupců“ a dále, je-li to možné, uvede se v označení účastníků taktéž jejich datum narození (identifikační číslo). Fyzickou osobu jako účastníka řízení je třeba v návrhu označit především jménem (popřípadě jmény) a příjmením, které fyzická osoba užívá na základě zápisu v knize narození nebo jiných rozhodných skutečností (např. rozhodnutí o povolení změny jména nebo příjmení). Je-li to potřebné nebo nutné k přesné identifikaci účastníka řízení, např. proto, že ve stejném bydlíšti bydlí více osob se shodným jménem a příjmením, že není známo ani místo trvalého (hlášeného) pobytu vedeného podle § 10 zákona o evidenci obyvatel nebo § 77 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), je v návrhu třeba uvést další údaje, které mohou sloužit k odlišení od jiné fyzické osoby; takovým údajem může být i rodné číslo fyzické osoby. Rodné číslo lze tedy uvést v záhlaví usnesení o dědictví, ale čistě jen z důvodu shora uvedených. Občanský soudní řád výslovně umožňuje uvedení rodného čísla účastníka – fyzické osoby (nepodnikatele) – pouze tehdy, pokud je to nezbytně nutné k jeho řádné identifikaci, k odlišení od jiné fyzické osoby. Pokud fyzické osobě zákon přímo neukládá povinnost identifikovat se rodným číslem, což je právě případ alternativní volby mezi identifikací rodným číslem nebo jiným osobním údajem, nelze po ni identifikaci rodným číslem požadovat. Podle mého názoru je přinejmenším sporné, aby se v záhlaví nebo ve výroku usnesení o dědictví uvádělo rodné číslo fyzické osoby jen z důvodu toho, že tato osoba nabyla věcné právo, které se zapisuje do katastru nemovitostí.¹⁶

---

¹⁶ SVOBODA, J. *Ad notam – časopis českého notářství. Úvodník*. [č. 4, 2010], [online]. [cit. 21. 12. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.nkcr.cz/doc/adnotam/2010_4.pdf>.

5.1 Zahájení řízení a účastníci řízení

Příslušný matriční obvod oznámí příslušnému soudu úmrtí. Zde příslušný Okresní soud zahájí řízení k projednání dědictví i bez návrhu, jakmile se dozví, že došlo k úmrtí osoby nebo byla tato osoba prohlášena za mrtvou. V případě prohlášení osoby za mrtvou soud rozhoduje usnesením.

Zůstavitelem může být pouze fyzická osoba, jejíž majetek má být v případě jejího úmrtí předmětem řízení o dědictví. Na rozdíl od toho dědicem může být nejen osoba fyzická, ale i právnická, vznikla-li tato právnická osoba do jednoho roku od smrti zůstavitele (§ 1478 NOZ).¹⁷

Účastníci řízení jsou ti, o nichž lze mít důvodně za to, že jsou zůstavitelovými dědici, a pokud nejsou žádní dědicové, připadá dědictví státu.

Dalším účastníkem řízení je zůstavitelův věřitel, případně věřitelé, kdy se vypořádává jeho/jejich pohledávka v rámci dědictví.

Dalším účastníkem řízení je ten, kdo se postaral o pohřeb, a to v případě, že zůstavitel zanechal majetek jen nepatrné hodnoty.¹⁸ Nepatrnou hodnotou se rozumí hodnota maximálně do 20 000 Kč, v případě vyšších nákladů pohřbu pak 25 000 Kč.¹⁹(Záleží na zavedené praxi příslušného okresního soudu).

5.2 Evidence závětí a listin o ustanovení správce dědictví a předběžné šetření

Soudní komisař, tedy pověřený notář, zjistí, zda v evidenci závětí jsou evidovány:

- závěť zůstavitele, listina o vydědění, listina o odvolání těchto úkonů, notář nebo soud, u kterého je listina uložena
- listina o ustanovení správce dědictví, listina o odvolání, ustanovení správce dědictví nebo listina o odvolání souhlasu s ustanovením do funkce správce dědictví a u kterého notáře je tato listina uložena
- zda v evidenci **manželských smluv** jsou evidovány smlouvy o rozšíření nebo zúžení stanoveného rozsahu společného jmění manželů,

---

¹⁷ *Nový občanský zákoník účinný od 1.1.2014*. [online]. [cit. 1. 3. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/dedicke-pravo/obecne-.html>>.

¹⁸ MOKRÝ, A., JINDŘICH, M., WAWERKA, K. *Notářský řád a předpisy souvisící*. 2. vyd., Praha, 1994, s. 145.

¹⁹ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní zákoník 2010*. Praha, 2010, s. 244.

a smlouvy o vyhrazení vzniku společného jmění manželů ke dni zániku manželství uzavřeného manželi nebo mužem a ženou, kteří chtějí uzavřít manželství a jejichž účastníkem byl zůstavitel, jakož i to, u kterého notáře jsou uloženy.

V předběžném šetření si soud opatří údaje potřebné pro zjištění dědiců a pro zjištění zůstavitelova majetku a jeho dluhů, a zda dědici, jejichž byl zůstavitel zákonným zástupcem, potřebují stanovit opatrovníka.

Zanechal-li zůstavitel závěť nebo listinu o správě dědictví, zjistí soud jejich stav a obsah, na dožádání soudu tak učiní i notář, který má závěť nebo listinu o správě dědictví v úschově. Dojde-li ke zjištění stavu o obsahu závěti, založí si originál, pokud závěť není sepsána ve formě notářského zápisu, do sbírky prohlášených závětí uvedené u soudu. Zjistí-li soud, že zůstavitel zanechal listinu o správě dědictví, kterou ustanovil správce dědictví, vyrozumí ustanoveného správce dědictví o smrti zůstavitele, a vyzve ho, aby se ujal své funkce. Tuto povinnost soud nemá, oznámil-li mu správce dědictví, že se již ujal své funkce.

Vyjde-li v předběžném šetření najevo, že zůstavitel byl majitelem účtu u banky, soud tuto banku vyrozumí o dni smrti zůstavitele.²⁰

5.3 Neodkladná opatření a součinnost

Vyžaduje-li to obecný zájem nebo důležitý zájem účastníků, učiní soud zajištění dědictví i bez návrhu na odkladná opatření, osobní věci zůstavitele svěří manželovi nebo jinému členu domácnosti. Dále se postará o prodej věcí, které nelze uchovat bez nebezpečí vzniku škody nebo nepoměrných nákladů, a ustanoví správce dědictví nebo jeho části.

Zajištění dědictví se provede zejména jeho uložením u notáře - soudního komisaře nebo u soudu nebo, nelze-li uložení takto zajistit, uložením u schovatele, zapečetěním v zůstavitelově bytě nebo na jiném vhodném místě, zákazem výplaty u dlužníka zůstavitele nebo soupisem na místě samém. Při prodeji movitých věcí postupuje soud přiměřeně podle ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, ledaže by překročil k jinému způsobu prodeje.

---

²⁰ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1199-1205.

V případě nebezpečí z prodlení může správcem dědictví ustanovit kterýkoliv soud a vykonat neodkladná opatření.

Při opatřování úplného podkladu pro rozhodnutí, předběžném šetření, zajištění dědictví, zejm. při jeho ochraně proti neoprávněným zásahům, při prodeji věcí, zjišťování hodnoty zůstavitelova majetku a soupisu na místě samém spolupůsobí na požádání soudu příslušný orgán státní správy nebo samosprávy.²¹

5.4 Správce dědictví

Soud může v řízení o dědictví, vyžaduje-li to obecný zájem nebo důležitý zájem účastníků, ustanovit usnesením správce dědictví i bez návrhu:

- nezanechal-li zůstavitel listinu o správě dědictví, kterou by ustanovil správce dědictví oprávněného spravovat veškerý majetek náležející do dědictví. Zanechal-li zůstavitel listinu o správě dědictví, kterou stanovil správce dědictví, oprávněného spravovat jen část majetku, náležejícího do dědictví, soud může ustanovit správce dědictví ke správě toho majetku, k jehož správě neustanovil správce dědictví.
- jestliže zůstavitelem nebo soudem ustanovený správce dědictví zemřel, byl zbaven způsobilosti k právním úkonům, nebo byl v této způsobilosti omezen, nebo byl soudem zproštěn funkce dosavadního správce dědictví.

Soudem je ustanoven správce dědictví zejména z okruhu dědiců nebo z okruhu osob blízkých zůstaviteli, správcem dědictví může být ustanoven i notář, který v tomto řízení není soudním komisařem. Má-li dědictví připadnout státu, může soud ustanovit správcem dědictví též stát.

Je-li předmětem dědění podnik nebo nemovitost, ustanoví soud správcem dědictví osobu, která má zkušenost s vedením podniku nebo se správou nemovitostí. Správcem dědictví lze ustanovit pouze toho, kdo s tím souhlasí.

Správce dědictví ustanovený soudem je povinen ujmout se výkonu své funkce dnem následujícím po dni doručení usnesení, není-li v něm uveden den pozdější.

---

²¹ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1206-1209.

Je-li správce dědictví zřejmě nezpůsobilý řádně vykonávat svou funkci, soud jej i bez návrhu usnesením zproští funkce.

Z důležitých důvodů, zejm. nevykonává-li řádně svou funkci, může soud i bez návrhu usnesením zprostit správce dědictví funkce. Totéž platí, požádal-li správce dědictví soud o zproštění z funkce správce dědictví.

Správce dědictví, který byl zproštěn funkce, je povinen řádně a bez zbytečného odkladu informovat nového správce dědictví a předat mu všechny podklady týkající se spravovaného majetku. Nebyl-li ustanoven nový správce dědictví, má tuto povinnost vůči dědicům.

Nesplní-li správce dědictví povinnost podávat u soudu zprávy o své činnosti nebo nevykonává-li i přes upozornění soudu řádně svou funkci, může mu soud uložit pořádkovou pokutu až do výše padesáti tisíc dle OSŘ.

V usnesení musí být vymezen rozsah spravovaného majetku zůstavitele.²²

5.5 Zastavení řízení a vyrozmění o dědickém právu

Nezanechal-li zůstavitel majetek, soudní komisař řízení zastaví. V případě, že zůstavitel zanechal majetek nepatrné hodnoty, může jej soud vydat tomu, kdo se postaral o pohřeb, a řízení rovněž zastaví.

Nebylo-li řízení zastaveno, vyzoomí soud ty, o nichž lze mít za to, že jsou dědici, o jejich dědickém právu a o možnosti dědictví odmítnout ve lhůtě do jednoho měsíce ode dne, kdy byl dědic soudem o právu dědictví odmítnout vyzooměn. Tuto lhůtu může soud z důležitých důvodů prodloužit. Současně dědice poučí o náležitostech a účincích odmítnutí dědictví.

K projednání dědictví není třeba nařizovat jednání, potvrdí-li soud jeho nabytí jedinému dědici nebo případně-li dědictví státu.²³

---

²² DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1210-1217.

²³ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1218-1227.

5.6 Vyšetřování dědického práva a spor o aktiva a pasiva dědictví

Jestliže někdo před potvrzením nabytí dědictví tvrdí, že je dědicem, a popírá dědické právo jiného dědice, který dědictví neodmítl, vyšetří soud podmínky dědického práva obou a jedná dále s tím, u koho má zato, že je dědicem. Závisí-li však rozhodnutí o dědickém právu na zjištění sporných skutečností, odkáže soud usnesením po marném pokusu o odstranění sporu dohodou účastníků toho z dědiců, jehož dědické právo se jeví jako méně pravděpodobné, aby své právo uplatnil žalobou, a k tomu určí lhůtu. Pokud žaloba nebude podána ve lhůtě, soud pokračuje v řízení bez zřetele na tohoto dědice.²⁴

Podle § 175k odst. 3 OSŘ – sporný majetek, tento se pouze konstatuje, a účastníci jsou odkázáni na občanskoprávní řízení u příslušného soudu. Dědické řízení je totiž řízení nesporné a soudní komisař není oprávněn řešit spor mezi účastníky. Pokud dluh není zařazen do pasiv, nedochází automaticky k zániku tohoto dluhu a věřitel toto může skutečně úspěšně řešit u příslušného soudu v občanskoprávním řízení.

5.7 Vypořádání společného jmění, konvokace věřitelů a přenechání dědictví věřitelům

Měl-li zůstavitel s pozůstalým manželem majetek ve společném jmění, soud rozhodne o obvyklé ceně tohoto majetku v době smrti zůstavitele a podle zásad uvedených v občanském zákoníku určí, co z toho to majetku patří do dědictví a co patří pozůstalému manželovi. Obecně platí $\frac{1}{2}$ manželovi a $\frac{1}{2}$ přechází do dědictví. To neznamena, že se každá věc v SJM dělí na polovinu, rozděluje na poloviny hodnotově, tj. majetek v hodnotě $\frac{1}{2}$ se ponechá pozůstalému manželovi a majetek v hodnotě $\frac{1}{2}$ se přesouvá do dědictví. Zjistí-li soud dříve, než je dědické řízení pravomocně skončeno, další majetek ve společném jmění, rozhodne o něm dodatečně a vychází z původního rozhodnutí. Taktéž soud zjistí zůstavitelův majetek a jeho dluhy a provede soupis aktiv a pasiv.

Na návrh dědiců vydá usnesení, v němž vyzve věřitele, aby mu oznámili své pohledávky ve lhůtě, kterou v usnesení stanoví, a poučí je o tom, že dědici neodpovídají věřitelům, kteří své pohledávky včas neoznámili, pokud je uspokojením pohledávek

---

²⁴ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1228-1239.

ostatních věřitelů vyčerpána cena dědictví, kterého dědici nabyli. Soud určí obvyklou cenu majetku, výši dluhů a čistou hodnotu dědictví, popřípadně výši předlužení v době smrti zůstavitele.

Dědici a věřitelé se mohou dohodnout na tom, že předlužené dědictví bude ponecháno věřitelům k úhradě dluhů. Soud tuto dohodu schválí, pokud neodporuje zákonům a dobrým mravům. Když nedojde ke schválení, řízení pokračuje. Pokud se po skončení řízení objeví další majetek a je přebytkový, projedná jej soud jako dědictví.²⁵

5.8 Usnesení o dědictví a svolení soudu

Soud v usnesení o dědictví potvrdí nabytí dědictví jedinému dědici, nebo potvrdí, že dědictví, které nenabyl žádný dědic, připadlo státu, nebo schválí dohodu mezi dědici a věřiteli, potvrdí nabytí dědictví podle dědických podílů, pokud nedojde mezi dědici k dohodě.

Dědici mohou s věcmi nebo jiným majetkem náležejícím do dědictví během dědického řízení nakládat nebo činit jiná opatření, která přesahují rámec obvyklého hospodaření jen se svolením soudu. Správce dědictví může s věcmi nebo jiným majetkem náležejícím do dědictví, která přesahují rámec obvyklého hospodaření jen se svolením dědiců a soudu.²⁶

5.9 Úkony po skončení řízení, likvidace dědictví a zpeněžení majetku

Po skončení dědictví příslušný soud vydá usnesení. Po nabytí právní moci soud zruší provedená zajištění dědictví, která nezrušil již v průběhu řízení o dědictví, zruší zákazy výplaty vkladů, pojistek a jiných hodnot. Vyrozumí banky nebo jiné osoby, u níž jsou hodnoty uloženy, komu mají být vydány.

Je-li dědictví předluženo a nedojde-li k dohodě přenechání dědictví věřitelům, soud nařídí usnesením likvidaci dědictví. O nařízené likvidaci soud vydá usnesení, kde

---

²⁵ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1240-1263.

²⁶ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1264-1277.

vyzve věřitele, aby oznámili své pohledávky, které stanoví v usnesení. Přitom věřitele upozorní, že pohledávky, které nebudou při likvidaci uspokojeny, zaniknou.

Likvidaci majetku provede soud zpeněžením jednotlivých věcí, práv a jiných majetkových hodnot ze zůstavitelova majetku. Prodej se provede ve veřejné dražbě, nebo dražbě konané exekutorem anebo prodejem mimo dražbu a také prodejem všeho zůstavitelova majetku jedinou smlouvou.²⁷

5.10 Rozvrh výtěžku, dodatečné projednání dědictví, žaloby mimo dědické řízení

Soud provede rozvrh výtěžku zpeněžení majetku zůstavitele mezi věřitele v tomto pořadí:

- Pohledávky nákladů řízení vzniklých státnímu v souvislosti se zpeněžením majetku
- Pohledávky nákladů zůstavitelovy nemoci a pohřbu
- Pohledávky zajištěné zástavním právem, zadržovacím právem, převodem práva nebo postoupení pohledávky
- Pohledávky nedoplatků výživného
- Pohledávky daní a poplatků, pojistného na veřejném zdravotním pojištění a pojistného na sociální zabezpečení.
- Ostatní pohledávky

Pravomocným skončením likvidace zaniknou proti dědicům neuspokojené pohledávky věřitelů a jejich zajištění. Pokud však vyjde najevo další majetek po zůstaviteli, rozdělí jej soud věřitelům do výše jejich neuspokojených pohledávek. Zůstane-li přebytečný majetek, soud jej projedná jako dědictví.

Objeví-li se po právní moci usnesení, jímž bylo řízení o dědictví skončeno, nějaký zůstavitelův majetek nebo dluh, provede se o tomto majetku řízení o dědictví. Pokud se objeví pouze dluh, řízení o dědictví se neprovede.

Nezařazení majetku nebo dluhu do aktiv a pasiv dědictví v důsledku spornosti účastníků nebrání účastníkům řízení, aby se domáhali svého práva žalobou mimo řízení dědictví, mimo případ, kdy byla provedena likvidace dědictví, nebrání usnesení soudu

---

²⁷ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1277-1284.

tomu, kdo nebyl účastníkem řízení o dědictví, z něhož usnesení vzešlo, aby se domáhal svého práva žalobou.²⁸

5.11 Vztah k cizině

Jestliže projednání dědictví nenáleží do pravomoci soudů České republiky, vydá o tom soud účastníkům na jejich žádost úřední potvrzení. Před vydáním úředního potvrzení soud zpravidla provede předběžné šetření. Má-li být vydán majetek do ciziny, vyrozumí o tom soud tuzemské dědice a věřitele oznámením, které vyvěsí po dobu 15 dnů na úřední desky soudu, přičemž známým účastníkům se toto oznámení doručí.²⁹

5.11.1 Dědické právo v Evropské unii

U níže uvedených států, respektive u jejich právních systémů, si stručně ukážeme, jaké právo lze využít při řízení o dědictví v rámci Evropské unie, pokud se v dědictví vyskytne nějaký mezistátní – zahraniční prvek, jak je uvedeno na webových stránkách ohledně dědictví v EU:³⁰

Česká republika

V případě dědictví s přeshraničním prvkem, zvláště pokud se jedná o nemovitost, se při řízení o dědictví použijí zákony toho státu, kterého byl zůstavitel příslušníkem v době své smrti. České právo nepřipouští odchylku od zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním, a proto není možné zvolit si libovolné právo. Pokud se jedná o nemovitost na území ČR, vždy věc projedná český soud, ale podle dědického práva dle příslušnosti zůstavitele, pokud měl zůstavitel i movitý majetek a dědici z důvodu hospodárnosti požádají o projednání v ČR, je možné vyhovění ze strany soudu.

---

²⁸ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1284-1299.

²⁹ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha, 2009, s. 1294-1295.

³⁰ *Dědictví v Evropě. Dědické právo v 27 evropských zemích*. [online], 10. 1. 2012. [cit. 28. 2. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.successions-europe.eu/cs/home>>.

Belgie

V případě dědictví s přeshraničním prvkem se při řízení o dědictví použijí zákony země, ve které měl zůstavitel ke dni úmrtí místo svého obvyklého pobytu. Výjimkou je dědictví, jehož předmětem je nemovitost, protože takové dědictví se řídí právy státu, na jehož území se nemovitost nachází. Belgická legislativa rovněž umožňuje zvolit si právo použitelné při projednání dědictví, ale tento výběr je logicky vymezen na stát, jehož státní příslušnost má zůstavitel nebo na stát, v němž měl zůstavitel obvyklý pobyt ke dni volby práva. Tato volba ale nesmí ve svém důsledku vést ke zbavení povinného podílu, který by náležel některému dědicovi dle příslušného práva v případě neprovedení volby práva.

Bulharsko

V případě dědictví s přeshraničním prvkem se při nabývání dědictví použijí zákony země, ve které měl zůstavitel místo obvyklého pobytu. Jestliže měl zůstavitel ke dni úmrtí obvyklý pobyt v Bulharsku, bude použito bulharské právo. Je-li však předmětem dědictví opět nemovitost, která leží na území jiného státu, řídí se dědické řízení právními předpisy tohoto státu („princip rozštěpeného dědického statutu“). Bulharské právo umožňuje odchylku od těchto zákonů a nabízí pořizovateli závěti možnost zvolit právní úpravu státu, jehož má státní příslušnost. Tato volba však nesmí ve svém důsledku připravit některého z dědiců o zákonný podíl, který by mu náležel dle bulharského práva.

Estonsko

V případě dědictví s přeshraničním prvkem se při řízení o dědictví použijí zákony země, ve které měl zůstavitel ke dni úmrtí místo obvyklého pobytu (zásada jednotnosti dědického řízení). Estonské právo umožňuje volbu práva příslušného pro dědické řízení. Opět je zde ale volba omezena na právo státu, jehož je zůstavitel státním příslušníkem. A pokud je předmětem dědictví nemovitost, nelze tuto volbu učinit.

Finsko

Zákon nedělá rozdíl mezi děděním nemovitého a movitého majetku. Při nabývání pozůstalosti se používají právní předpisy státu, v němž měl zůstavitel bydliště po dobu nejméně pěti let (nebo jehož byl alespoň státním příslušníkem). Pokud tyto podmínky nejsou splněny, použije se zákon země, jejíž byl zůstavitel státním příslušníkem.

Výjimka pro státní příslušníky skandinávských zemí

Pro členy Skandinávské úmluvy o právní úpravě vypořádání dědictví z důvodu úmrtí (Dánsko, Finsko, Island, Norsko, Švédsko) je použitelné právo v zásadě určeno podle země, v níž měl zůstavitel své trvalé bydliště v době smrti.

Francie

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, ve které měl zůstavitel ke dni úmrtí místo obvyklého pobytu. Výjimkou je dědictví, jehož předmětem je nemovitost, protože opět i zde se takové dědictví řídí právem státu, na jehož území se nemovitost nachází. Francouzské právo nepřipouští odchylku od tohoto zákona, takže není možno zvolit si právo použitelné v případě „budoucího“ dědictví po vlastní osobě.

Chorvatsko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, jejíž byl zůstavitel příslušníkem v době své smrti. Z tohoto pravidla nepřipouští chorvatské právo výjimky, proto není možné, aby si dědici zvolili jiné právní předpisy pro projednání dědictví. Chorvatské soudy mají pravomoc i k projednání dědictví, pokud byl zůstavitel cizím státním příslušníkem, ale vlastnil majetek v Chorvatsku.

Irsko

Dědické řízení se řídí právem státu, v němž měl zůstavitel v době své smrti tzv. „domicil“. Je důležité nezaměňovat tento pojem s pojmem trvalé bydliště tak, jak ho znají právní řády kontinentální Evropy, ani s pojetím státní příslušnosti. Podle zvykového práva není skutečné místo pobytu osoby tak důležité; rozhodující je příslušnost k určitému právnímu řádu. Nabývání nemovitosti v dědickém řízení se však řídí právem státu, v němž se tato nemovitost nachází. Zůstavitel si nemůže zvolit právo použitelné pro dědické řízení.

Itálie

Postup závisí na státní příslušnosti zůstavitele. Zákon, jímž se řídí dědické záležitosti, je zákon země, jejíž státní příslušnost měl zůstavitel v době úmrtí. Italský právní řád připouští odchylku a pořizovatel závěti může pro dědické řízení určit použití právního řádu státu, v němž má místo obvyklého pobytu.

Kypr

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, ve které měl zůstavitel ke dni úmrtí trvalý pobyt. Je důležité nezaměňovat tento pojem s pojmem „domicil“ tak, jak ho znají právní řády kontinentální Evropy, ani s pojetím „státní příslušnosti“. Podle zvykového práva není skutečné místo pobytu osoby tak důležité; rozhodující je příslušnost k určitému právnímu řádu. Proto „domicil“ v pojetí zvykového práva nevzniká po pouhých několika letech pobytu na Kypru. Kyperské právo nepřipouští výjimky z tohoto pravidla, proto není možné si zvolit právo použitelné pro dědické řízení. Kyperský právem se řídí i projednání movitého majetku nacházejícího se na Kypru, bez ohledu na místo pobytu zůstavitele. Jedná-li se však o nemovitost, použijí se při projednání dědictví zákony země, kde se nemovitost nachází.

Litva

Příslušné právo pro dědické řízení je právo země, kde měl zůstavitel v době své smrti obvyklé místo pobytu. Existuje výjimka pro nemovitý majetek. Ten podléhá právu státu, v němž se nemovitost nachází. Litevské právo neumožňuje volbu příslušného práva.

Lotyšsko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, ve které se nachází movitý a nemovitý majetek v okamžiku smrti zůstavitele. Lotyšské právo nepřipouští výjimky z tohoto pravidla, proto si nemůžete ve vztahu k nabývání dědictví zvolit příslušnost práva.

Lucembursko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, ve které měl zůstavitel k datu úmrtí místo obvyklého pobytu, s výjimkou dědictví, jehož předmětem je nemovitost. To se řídí právem státu, na jehož území se nemovitost nachází (princip dělení dědictví). Lucemburské právo nedává možnost odchylky, takže dědici si nemohou zvolit právo použitelné pro dědictví.

Maďarsko

V zásadě si nelze zvolit použitelné právo, nicméně dědici se mohou před notářem vyslovit pro použití maďarského práva upravujícího věcné vztahy – toto je

pak určeno státní příslušností zůstavitele. Při projednání dědictví se vždy použijí ustanovení maďarského procesního práva.

Malta

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, ve které měl zůstavitel v době své smrti „domicil“. Ve vztahu k nemovitému majetku však existuje jedna výjimka. Nemovitý majetek je projednáván podle zákonů země, ve které se nachází. Zůstavitel si nemůže zvolit právo příslušné pro dědické řízení.

Německo

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, jejíž byl zůstavitel příslušníkem v době své smrti. Jestliže byl zůstavitel cizím státním příslušníkem, je třeba ověřit, jaké právní předpisy by byly použity v zemi, jejíž byl zůstavitel státním příslušníkem; takové právo by se pak použilo i při projednání dědictví v Německu. Je-li však předmětem dědictví nemovitá věc, která leží na území jiného státu, řídí se dědické řízení právními předpisy tohoto státu. Každý cizí státní příslušník si může zvolit německé právo jakožto právní předpisy použitelné pro nemovitosti nacházející se v Německu. U tohoto postupu však dochází k „dělení dědictví“ v případě, že zbývající dědická podstata (nemovitost v zahraničí, movitý majetek) podléhá jinému právnímu řádu.

Nizozemí

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, jejíž byl zůstavitel státním příslušníkem v době své smrti. Jestliže zůstavitel nesídlil v zemi své státní příslušnosti více než 5 let, použijí se při projednání dědictví zákony země, ve které měl zůstavitel v době své smrti místo obvyklého pobytu. Stejně pravidlo se uplatňuje v případě nemovitého majetku (princip jednoty dědictví). Nizozemský právní řád připouští, aby si pořizovatel závěti zvolil pro vypořádání dědictví právo země, jejímž byl státním příslušníkem, nebo země, která byla posledním místem jeho obvyklého pobytu v době volby práva nebo v době jeho úmrtí. Rovněž povinný díl z dědictví podléhá právu, které si zůstavitel zvolil.

Polsko

Od 16. května 2012 si může zůstavitel v rámci závěti nebo jiného opatření pro případ úmrtí zvolit jako právo platné pro svou pozůstalost právo země své státní

příslušnosti, právo země svého bydliště nebo právo země svého obvyklého bydliště v okamžiku sepsání závěti nebo v okamžiku úmrtí. Pokud žádné právo zvoleno nebude, bude právem platným pro pozůstalost právo země státní příslušnosti zůstavitele v okamžiku jeho úmrtí.

Portugalsko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, jejíž byl zůstavitel státním příslušníkem v době své smrti. Portugalské právo nepřipouští z tohoto pravidla odchylku, proto není možné zvolit si právo použitelné na dědictví po vlastní osobě. Pokud byl zůstavitel portugalským státním příslušníkem, použije se tedy portugalské právo. Pokud byl jiné státní příslušnosti, je třeba ověřit, jaké právo by bylo použito v zemi, jejíž byl státním příslušníkem. Toto právo by se v zásadě použilo v Portugalsku, ale vždy je v těchto případech nutné ověřit pravidla, na něž odkazuje portugalské mezinárodní právo soukromé (článek 16 občanského zákoníku).

Rakousko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, jejíž byl zůstavitel státním příslušníkem v době své smrti. Z tohoto pravidla nepřipouští rakouské právo výjimky, proto není možné, aby si dědici zvolili jiné právní předpisy pro projednání dědictví.

Řecko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, jejíž byl zůstavitel státním příslušníkem v době své smrti. Řecká právní úprava nepřipouští odchylku, takže není možné si zvolit jiné právo.

Rumunsko

Dědictví se řídí právním řádem země, kde měl pozůstalý obvyklé bydliště v době jeho úmrtí bez ohledu na místo, kde byl movitý či nemovitý majetek pozůstalým ponechán. Osoba si může zvolit právo státu, jehož státní příslušnost má, jako právo rozhodné pro její dědictví. Jakmile se rozhodne, řídí se tímto rozhodným právem dědictví v plném rozsahu, tj. jak dědění ze zákona tak ze závěti.

Slovensko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, jejíž byl zůstavitel státním příslušníkem v době své smrti. Jestliže měl zůstavitel v době úmrtí kromě slovenské státní příslušnosti ještě jinou státní příslušnost, je rozhodná slovenská státní příslušnost. Jestliže měl zůstavitel v době svého úmrtí více státních příslušností, použijí se zákony země, jejíž státní příslušnost zůstavitel nabyt jako poslední. Volba použitelného práva je nepřípustná.

Slovinsko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony státu, jehož byl zůstavitel státním příslušníkem v době své smrti. Testamentární způsobilost se posuzuje podle práva státu, jehož státním příslušníkem byl zůstavitel v době pořízení závěti. Závěť se považuje za platnou, pokud má formu platnou podle libovolného z následujících právních řádů:

- práva místa, kde byla závěť sepsána
- práva státu, jehož občanem byl zůstavitel v době pořízení závěti nebo v době smrti
- práva státu, v němž měl zůstavitel v době pořízení závěti nebo v době smrti trvalý pobyt
- práva státu, v němž měl zůstavitel v době pořízení závěti nebo v době smrti dočasný pobyt
- práva Slovinské republiky
- u nemovitého majetku – rovněž podle práva státu, kde se tento nemovitý majetek nachází

Co se týče formy - je odvolání závěti platné, je-li jeho forma platná podle jakéhokoliv právního řádu, které jsou uvedeny výše. Volba použitelného práva není možná.

Španělsko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, jejíž byl zůstavitel státním příslušníkem v době své smrti. Žádná výjimka není stanovena v případě, že předmětem dědictví je nemovitost nacházející se v zahraničí, protože je uplatňován princip jednoty dědictví. Jestliže byl zůstavitel příslušníkem více zemí, použije se při projednání dědictví právo země, ve které bylo dědické řízení zahájeno, nebo právo země, jejíž měl zůstavitel skutečnou státní

příslušnost, tzn. země, s níž měl zůstavitel nejužší vztahy. Volný výběr práva použitelného pro projednání dědictví tedy není přípustný.

Spojené království

Dědické řízení se řídí právem státu, v němž měl zůstavitel v době své smrti tzv. „domicil“. Je důležité nezaměňovat tento pojem s trvalým bydlištěm tak, jak ho znají právní řády kontinentální Evropy, ani s pojetím státní příslušnosti. Podle zvykového práva není skutečné místo pobytu osoby tak důležité; rozhodující je příslušnost k určitému právnímu řádu. Nový domicil je získán na základě pobytu v nové zemi a záměru se zde trvale nebo na neomezenou dobu usadit. Nabývání nemovitosti v dědickém řízení se však řídí právem státu, v němž se nemovitost nachází. Zůstavitel si nemůže zvolit právo použitelné pro dědické řízení.

Švédsko

V případě dědictví s mezinárodním prvkem se při projednání dědictví použijí zákony země, jejíž byl zůstavitel státním příslušníkem v době své smrti, a to jak u majetku movitého, tak u nemovitostí. Švédské právo nestanoví možnost volby použitelného práva v této věci.

Výjimka pro státní příslušníky skandinávských zemí

Použitelnost zákona podle státní příslušnosti je ve vztazích s některými zeměmi omezena. Pro členy Skandinávské úmluvy o právní úpravě vypořádání dědictví z důvodu smrti (Dánsko, Finsko, Island, Norsko, Švédsko) to totiž není zrovna státní příslušnost, která určuje použité právo, ale toto právo určuje země, v níž měl zůstavitel obvyklý pobyt v době své smrti.

6 DOPAD NOVELY OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU NA PRÁCI NOTÁŘE – SOUDNÍHO KOMISAŘE

Porovnáním výsledků z minulých let, tedy ještě před novelou, a roky 2009 a 2010, kdy již byla v účinnosti novela OSŘ, lze usoudit, že se notáři jakožto soudní komisaři s tímto svým „novým“ postavením vypořádali vcelku, co do počtu projednaných dědictví, i přes jejich stále narůstající obtížnost, velmi obstojně.

6.1 Práce notáře před rokem 2009

Vydání notářského řádu v roce 1992 znamenalo v podstatě velkou změnu v náplni činnosti práce notářů. Tato novela s sebou přinesla pro notáře úlevu od veškeré rozhodovací činnosti, kterou do té doby jako státní notáři vykonávali. V rámci rozhodovací činnosti (soudní prvek) konalo státní notářství řízení a rozhodování o dědictví, o umořování listin, o registraci právních úkonů, o úschovách, o notářských poplatcích a provádělo soudem nařízené exekuce prodejem nemovitostí. V rámci správní činnosti se státní notářství podílelo na evidenci nemovitostí a při obstarávání správy pozemkových a železničních knih. Územní organizace státních notářství byla v souladu s územní organizací okresních národních výborů a v hlavním městě Praha s územní organizací obvodních národních výborů. Sídlo obvodního/okresního národního výboru se stalo i sídlem státního notářství. V čele každého státního notářství stál vedoucí státní notář, který organizoval a řídil činnost státního notářství a bezprostředně dohlížel na státní notáře, notářské čekatele a ostatní pracovníky státního notářství. Notářství bylo silně degradováno především v období normalizace, kdy ministru spravedlnosti bylo umožněno, aby na návrh předsedy krajského soudu prominul vysokoškolské vzdělání nebo právní praxi, byly-li pro to důvody zvláštního zřetele.³¹

Novým notářským řádem byla rozhodovací činnost státních notářů přenesena na tři státní orgány, kterými byly soudy, finanční úřady a nově vzniklé katastrální úřady. Soudy opětovně v roce 1992 převzaly rozhodování v řízení o dědictví, kde byli využíváni právě notáři jakožto soudní komisaři. Systém registrace smluv týkajících se

---

³¹ SCHELLEOVÁ, I., *Organizace notářství, soudnictví a advokacie*. Praha, 1997, s. 257.

nemovitostí byl nahrazen katastrálními úřady, které samy rozhodovaly. Finanční úřady začaly rozhodovat o daních - dědické, darovací a z převodu nemovitostí, které v rámci nové daňové soustavy nahradily notářské poplatky. Do budoucna se však v souvislosti s „odbřemeněním“ soudů počítalo s tím, že bude dědická agenda znovu zcela přenesena na notáře.³²

K tomuto kroku směřuje nová úprava obsažená v občanském soudním řádu ve znění od 1. 7. 2009.

6.2 Práce notáře po roce 2009

S účinností od 1. 7. 2009 může pověřený notář nově vydávat usnesení, kterým upravují průběh řízení a kterými se dědické řízení končí, což dříve mohly provádět pouze soudy České republiky – to byla výlučně jen pravomoc soudů.

Podle platné aktuální právní úpravy nyní notář, který je soudem pověřený jako soudní komisař, vydává téměř veškerá soudní rozhodnutí samostatně včetně rozhodnutí ve věci - rozhodnutí o schválení dohody o vypořádání dědictví, potvrzení nabytí dědictví, nebo schválení dohody o přenechání předluženého dědictví věřitelům k úhradě dluhů - a usnesení při likvidaci dědictví.

Notáři mají ze zákona i přístup v rámci řízení o dědictví do centrální evidence obyvatel, což je neveřejný elektronický seznamu obyvatel, vedený Ministerstvem vnitra, který eviduje obyvatele České republiky, jejich trvalý pobyt, zároveň obsahuje jejich osobní údaje – data narození a též jejich příbuzenské vztahy, čímž se usnadňuje a zároveň urychluje proces při zjišťování okruhu potencionálních dědiců.

Notáři také nově od roku 2009 vyhotovují v dědickém řízení bezplatně výpisy z Katastru nemovitostí, což vede ke značnému zrychlení přípravné fáze v řízení o dědictví. Řízení o dědictví je tedy komplexně vedeno pověřeným notářem, a tím je zajištěno zrychlení a efektivita tohoto řízení.

---

³² ZAHRADNÍKOVÁ, R., *Organizace justičního systému*. Plzeň, 2007, s. 254.

Notář – soudní komisař obdrží od Okresního soudu v Příbrami úmrtní list s pověřením provedení úkonů v dědickém řízení. Poté zpravidla předvolává toho, kdo vypravuje pohřeb, k informativnímu sepsání předběžného šetření, které se týká zjišťování, zda zůstavitel zanechal či nezanechal závěť, dále zjišťování okruhu dědiců a majetku zůstavitele.

V případě, že zůstavitel zanechá majetek nepatrné hodnoty, je vydán bez dalšího řízení tomu, kdo vypravil pohřeb, a řízení o dědictví je zastaveno.

Pokud zůstavitel zanechá majetek nikoliv nepatrné hodnoty, následuje shromažďování podkladů pro dědické řízení (např. výpisy z katastru nemovitostí, znalecké posudky, zůstatky na účtech, výše dluhů a pohledávek zůstavitele, výše obchodních podílů apod.), což provádí soudní komisař ve spolupráci s dědici. Jakmile je zjištěn stav majetku, tedy aktiv a pasiv, je nařízeno jednání u tohoto soudního komisaře, při kterém se dědici mohou dohodnout o vypořádání dědictví. V případě, že nedojde k uzavření dohody mezi dědici, pak rozhoduje soudní komisař podle dědických podílů.³³

6.3 Dopad novely NOZ na dědění

Asi jednou z nejvýznamnějších změn, která je díky novému občanskému zákoníku zakotvena v dědickém právu, je potlačení vůle dědiců při nakládání s dědictvím, resp. posílení vůle zůstavitele rozhodnout o rozdělení tohoto dědictví neboli pozůstalosti. Dřívější legislativní úprava zákoníku z roku 1964 měla snahu vůli zůstavitele co možná nejvíce omezit. Jedním z příkladů posílení vůle zůstavitele ještě za jeho života je např. rozšíření dědických titulů o tzv. *dědickou smlouvu*.³⁴

A tady nastupuje institut odmítnutí dědictví, neboť záleží na vůli dědice, jestli přijme či nepřijme dědictví, neboli se na základě své vlastní vůle z jakéhokoliv důvodu dědictví vzdá, respektive jej odmítne.

---

³³ KOSTŘICOVÁ, V. *Dědictví* [online]. [cit. 02. 03. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.notarbrno.cz/cz/dedictvi>>.

³⁴ *Nový občanský zákoník účinný od 1.1.2014*. [online]. [cit. 1. 3. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/dedicke-pravo/koncepcni-zmeny.html>>.

Další výraznou zásadou v novém pojetí dědického práva, jak dále uvádí důvodová zpráva, je přechod majetku na jednotlivce. Zmenšuje se tak role státu a jeho případný zisk ze smrti. Dokonce i v zákonné posloupnosti dochází ke změně - dosavadní dědické skupiny jsou rozšířeny o pátou a šestou třídu, tedy zákonným dědicem se nově budou moci stát například jeho sestřenice a bratřenci. Je tady zřejmá snaha o to, aby majetek zůstal v rodině a do rukou státu přecházel jen ve výjimečných případech. Dle dikce nového Občanského zákoníku má být na stát pohlíženo (až na některé výjimky) jako na běžného dědice.

Ovšem jednou z negativně vnímaných změn, co se týče novely OZ, bude to, že ve své podstatě bude záležet na každém z dědiců, aby si včas požádal o soupis dědictví – pozůstalosti. Protože pokud tak neučiní a dědictví bude zadluženo, pasiva věřitelů budou převyšovat nad aktivy, bude muset pozůstalý hradit veškeré dluhy zůstavitele. V podstatě to znamená, že dědic, který neodmítne dědictví, bude následně hradit zůstavitelovy dluhy nikoliv jen do výše nabytého dědictví, ale bude muset uhradit veškeré zůstavitelovy dluhy, nejen tedy z nabytého dědictví, ale i ze svého majetku. A aby k takové situaci nedošlo, může dědic požádat soud o provedení tzv. *výhrady soupisu majetku zůstavitele*. Pokud toto dědic uplatní, bude hradit zůstavitelovy dluhy jen do výše nabytého dědictví. Navíc pokud by se dědic snažil nějaký majetek utajit před soudním znalcem, který bude provádět soupis majetku, vystavuje se tak sám riziku, že tento majetek může být odhalen věřiteli, čímž dědicovi přestane platit ochrana této výhrady a bude muset zůstavitelovy dluhy uhradit věřitelům v celé výši.³⁵

---

³⁵ WEIGANDOVÁ, I. *Dědicům bude hrozit, že kvůli dluhům předka zaplatí víc, než kolik zdědí*. [Novinky.cz/Finance], [online]. 26. 2. 2013. [cit. 26. 2. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/finance/293018-dedicum-bude-hrozit-ze-kvuli-dluhum-predka-zaplati-vic-nez-kolik-zdedi.html>>.

ZÁVĚR

Protože smrt je považována za jednu z nevyhnutelných částí života, která časem potká každého žijícího tvora, je v dnešním chaotickém světě na místě připravit se na to, jak to bude s naším majetkem v budoucnu. A tady nám přináší nový Občanský zákoník několik možností, jak se svým majetkem v budoucnu naložit.

Nový Občanský zákoník, který je teprve v „plenkách“, ve své podstatě přebírá ze současného platného občanského práva institut známý jako odmítnutí dědictví a nedochází v něm k příliš dramatické disharmonii. Dědicům dává legislativně zaručené tři instituty, pomocí kterých se mohou dědictví *zřeknout*, nebo jej mohou *odmítnout*, případně se ho *vzdát*. Mnozí se domnívají, že se tato nová úprava projeví ve vnímání dědického práva relativně pozitivně a její dopad na právní prostředí bude víceméně okrajový, zvláště pak co se týká odmítnutí a vzdání se dědictví, která nepřinášejí, na rozdíl od jiných částí nové úpravy občanského zákoníku – potažmo dědického práva – příliš nového. Velkým kladem určitě bude institut zřeknutí se dědictví. Jestli se podaří tento institut využít v praxi a rozšířit jej, mohlo by to pak v budoucnu znamenat méně sporů, co se týče započítávání darů od budoucího zůstavitele svým nastupujícím dědicům ještě za svého života.

Dalším důležitým a významným kladem bude posílení postavení rodinných příslušníků a zachování majetku v rodině v podobě rozšíření počtu dědických skupin ze současných čtyř na šest.

Dále je pozitivním přínosem to, že v NOZ dochází k posílení autonomie vůle každého, kdo chce předejít případným sporům a neshodám v řízení o dědictví a má v úmyslu své majetkové vztahy vypořádat za svého života pro případ své smrti, neboť tento institut je dnes mnohem méně využíván, než tomu bylo v minulosti, kdy platil ještě obecný zákoník občanský, a to právě díky současné, mnohem méně přehledné právní úpravě a citelně omezeným možnostem dotyčného, který by rád projevil svou vůli. To je považováno za velmi nepříznivé, neboť právě díky projevu poslední vůle neboli závěti je možné předejít možným sporům mezi dědici.

Na závěr přeji všem notářům, aby se jejich současné postavení (i v dalších agendách) už konečně ustálilo, aby měli všichni dostatek času k tomu, aby se nejen

občané, ale i státní orgány mohli s těmito právními normami náležitě seznámit a uvědomit si, co tato profese společnosti dává a naopak, co od ní dostává.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009. 1600 s. ISBN 978-80-7400-107-9.
2. DUŠEK, Jiří. *Metodika pro tvorbu bakalářských prací VŠERS*. 2. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2012. 63 s. ISBN 978-80-87472-34-7.
3. FIALA, Josef, KINDL, Milan a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. 904 s. ISBN 978-80-7357-395-9.
4. FIALA, Josef, KINDL, Milan a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. II. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. 788 s. ISBN 978-80-7357-395-9.
5. MIKEŠ, Jiří, MUZIKÁŘ, Ladislav. *Dědické právo*, 3.vyd. Praha: Linde, 2007. 351 s. ISBN 978-80-7201-674-7.
6. MOKRÝ, Antonín, JINDŘICH, Miloslav, WAWERKA, Karel. *Notářský řád a předpisy souvisící*. 2. vyd. Praha: Linde, 1994. 358 s. ISBN 80-85647-27-3.
7. NOVOTNÝ, František. *Trestní zákoník 2010*, Praha: Eurounion, 2010. 838 s. ISBN 978-80-7317-084-4.
8. *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích A-L*. Praha: Ottovo nakladatelství, s.r.o., 2003. 735s. ISBN 80-7181-938.
9. SCHELLE, Karel, SCHELLEOVÁ, Ilona. *Právní služba*. 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. 103 s. ISBN 80-86861-26-0.
10. SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace notářství, soudnictví a advokacie*. Praha: Linde, 1997. 437 s. ISBN 80-7201-051-4.
11. SÚKENÍKOVÁ, Andrea. *Aktualizace k zákonům II/2009*. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2009. 271 s. ISSN 1802-8276.

12. ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Čeněk, 2007. 396 s. ISBN 978-80-7380-044-4.
13. ZOUBEK, Vladimír. *Právověda a státověda. Úvod do právního a státovědného myšlení*. Plzeň: Čeněk, 2010. 700 s. ISBN 978-80-738-239-4.

Elektronické zdroje

1. HOUDEK, Ivan. *Ad notam – časopis českého notářství. Úvodník*, [č. 4, 2010], [online]. [cit. 21. 12. 2012]. Dostupné na WWW: <http://www.nkcr.cz/doc/adnotam/2010_4.pdf>.
2. SVOBODA, Jiří. *Ad notam – časopis českého notářství. Úvodník*, [č. 4, 2010], [online]. [cit. 21. 12. 2012]. Dostupné z WWW: <http://www.nkcr.cz/doc/adnotam/2010_4.pdf>.
3. KOSTŘICOVÁ, Vladimíra. *Dědictví* [online]. [cit. 02. 03. 2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.notarbrno.cz/cz/dedictvi>>.
4. WEIGANDOVÁ, Ivana. *Dědicům bude hrozit, že kvůli dluhům předka zaplatí víc, než kolik zdědí*. [Novinky.cz/Finance], [online]. 26. 2. 2013. [cit. 26. 2. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/finance/293018-dedicum-bude-hrozit-ze-kvuli-dluhum-predka-zaplati-vic-nez-kolik-zdedi.html>>.
5. *Dědictví v Evropě. Dědické právo v 27 evropských zemích*. [online], 10. 1. 2012. [cit. 28. 2. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://www.successions-europe.eu/cs/home>>.
6. *Nový občanský zákoník účinný od 1. 1. 2014*. [online]. [cit. 1. 3. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/dedicke-pravo/obecne-.html>>.
7. *Nový občanský zákoník účinný od 1. 1. 2014*. [online]. [cit. 1. 3. 2013]. Dostupné z WWW: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/dedicke-pravo/koncepcni-zmeny.html>>.

Ostatní zdroje

1. ČESKO. Úplné znění č. 612. *Listina základních práv a svobod*. Ostrava: Sagit, 2008. 192 s. ISBN 978-80-7208-617-7.